

הלכות נערה בתולה

יש בכללן חמש מצוות שלוש מצוות עשה, ושתי מצוות לא תעשה; וזה הוא פרטן: (א) לקנס המפתה; (ב) שישא האונס אנוסתו; (ג) שלא יגרש האונס; (ד) שתשב אשת מוציא שם רע תחת בעלה לעולם; (ה) שלא יגרש מוציא שם רע את אשתו. ובאור מצוות אלו בפרקים אלו.

הלכות נערה בתולה פרק א

א. מי שפתה בתולה, קונסין אותו משקל חמשים סלעים שלכסף מזקק; וזה הוא הנקרא קנס. וכן אם אנס אותה. וקנס זה מצות עשה שלתורה, שנאמר "ונתן האיש השכב עמה, לאבי הנער חמשים כסף" (דברים כב, כט). ואיזה הוא מפתה ואיזה הוא אונס מפתה, לרצונה; ואונס, שבא עליה בעל כרחיה.

ב. כל הנבעלת בשדה הרי זו בחזקת אנוסה, ודנין בו דין אונס: עד שיעידו העדים שברצונה נבעלה. וכל הנבעלת בעיר הרי זו בחזקת מפתה, מפני שלא זעקה: עד שיעידו העדים שהיא אנוסה; כגון ששלף חרב ואמר לה, אם תזעקי אהרג אותך.

ג. המפתה שלא רצת להנשא למפתה, או שלא רצה אביה לתנה לו, או שלא רצה הוא לכנס הרי זה נותן קנסה, והולך; ואין כופין אותו לכנס. ואם רצו וכנסה אינו משלם קנס, אלא כותב לה כתבה כשאר הבתולות.

ד. אבל האנוסה שלא רצת היא, או אביה, להנשא לאונס הרשות בידם, ונותן קנס. רצת היא ואביה, ולא רצה הוא כופין אותו, וכונס ונותן קנס: שנאמר "ולו-תהיה לאשה" (דברים כב, כט), הרי זו מצות עשה אפלו היא חגרת או סומה או מצרעת, כופין אותו לכנס. ואינו מוציא לרצונו לעולם, שנאמר "לא-יוכל שלחה, כל-ימיו" (שם) הרי זו מצות לא תעשה. ואין לה כתבה שלא תקנו חכמים כתבה לאשה אלא כדי שלא תהיה קלה בעיניו להוציאה, וזה אינו יכול להוציא.

ה. היתה אנוסה זו אסורה עליו אפלו מחיבי עשה, ואפלו שניה הרי זה לא ישאנה; וכן אם נמצא בה דבר זמה אחר שכנסה, הרי זה יגרשנה שנאמר "ולו-תהיה לאשה" (דברים כב, כט), אשה הראויה לו. כוהן גדול שאנס בתולה, או שפתה אותה הרי זה לא יכנס, מפני שהוא מצוה לשא את הבתולה, ובשעה שישא זו, אינה בתולה; ואם כנס, יוציא בגט.

ו. אף על פי שנאמר באונס "לא-יוכל שלחה" (דברים כב, כט), כיון שקדמו עשה, שנאמר "ולו-תהיה לאשה" (שם) הרי נתקן לעשה; ונמצאת זו מצות לא תעשה שנתקה לעשה, שאין לוקין עליה, אלא אם לא קים עשה שבה, כמו שיתבאר בהלכות סנהדרין.

ז. לפיכך אונס שעבר וגרש כופין אותו להחזיר, ואינו לוקה; מתה גרושתו קדם שיחזירנה, או שנתקדשה לאחר, או שהיה כוהן שאסור בגרושה הרי זה לוקה: שהרי עבר על לא תעשה, ואינו יכול לקים עשה שבה.

ח. אין האונס או המפתה חייב בקנס, עד שיבוא עליה כדרכה, ובעדים; ואינו צריך התראה. ומאימתי יהיה לבת קנס מאחר שלוש שנים גמורות, עד שתבגר: נבעלה בתוך שלוש שנים, אין ביאתה ביאה; בא עליה משבגרה, אין לה קנס שנאמר "נער בתולה" (דברים כב, כח), לא הבוגרת. ואחת שיש לה אב, או שאין לה אב יש לה קנס.

ז. ואלו שאין להן קנס הבוגרת, והמאנת, והאילנית, והשוטה, והחרשת, ומי שיצא עליה שם רע בילדותה ובאושנים והעידו שתבעה אותן לזנות עמה, והמתגרשת מן הנשואין ועדין היא נערה בתולה. אבל המתגרשת מן הארוסין אם נאנסה, יש לה קנס; ואם נתפתתה, אין לה קנס.

י. הגיורת, והשבויה, והמשחררת אם נתגיירה ונפדית ונשתחררה, והיא בת שלוש שנים או פחות יש לה קנס. ואם היתה בת שלוש שנים ויום אחד כשנתגיירה או כשנפדית או כשנשתחררה, אין לה קנס: הואיל וביאתן ביאה, הרי הן כבעולות.

יא. היתה בתולה זו אסורה על האונס, או המפתה אם היתה מחיבי פרתות, כגון אחותו ודודתו והנדה וכיוצא בהן, או שהיתה מחיבי לאוין אם התרו בו, הרי זה לוקה ואינו משלם קנס: שאין אדם לוקה ומשלם. ואם לא היתה שם התראה הואיל ואינו חייב מלקות, הרי זה משלם קנס.

יב. היתה מחיבי עשה, או שניה וכיוצא בה שאסורה מדברי סופרים בין התרו בו בין לא התרו בו, חייב בקנס: שאין כאן מלקות. היתה מחיבי מיתת בית דין, כגון בתו ואשת בנו וכיוצא בהן בין התרו בו, בין לא התרו בו פטור מן הקנס, שנאמר "ולא יהיה, אסון ענוש יענש" (שמות כא, כב): הא אם היה שם אסון, אין שם ענש; ואף על פי שהריגת האשה בשגגה, שהרי לא נתכוננו לה, שנאמר "כי-ינצו אנשים, ונגפו אשה הרה . . ." (שם) הא למדת שלא חלק באסון בין שוגג למזיד, לפטרו מן התשלומין.

יג. והרי הוא אומר "מכה נפש-בהמה, ישלמנה" (ויקרא כד, יח) "ומכה אדם, יומת" (ויקרא כד, כא) מה מכה נפש בהמה, לא חלק בו בין שוגג למזיד לחיבו בתשלומין; אף מכה נפש אדם, לא חלק בו בין שוגג למזיד לפטרו מן התשלומין. והוא הדין לכל עברה שיש בה מיתת בית דין, שאין בה תשלומין.

יד. בא עליה, ומתה הרי זה פטור מן הקנס: שנאמר "ונתן האיש השכב עמה, לאבי הנער" (דברים כב, כט), לא לאבי המתה; והוא, שתמות קדם שתעמד בדין.